

29.05.20256 р. було проведено змістовний та пізнавальний позааудиторний захід — лекцію-бесіду на тему «Міфи та легенди в анатомічних назвах», яку провела викладачка анатомії та фізіології людини Липовецька І.В.

Учасниками заходу стали майбутні медичні сестри, студенти групи СС 21-24.

Мета заходу

- Розширити знання здобувачів освіти з анатомії людини та латинської мови; продемонструвати взаємозв'язок між медичною термінологією та античною культурою; полегшити процес запам'ятовування складних анатомічних номенклатур через метод асоціацій.
- Розвивати клінічне та аналітичне мислення, пам'ять, увагу, навички публічного виступу
- Сприяти формуванню пізнавального інтересу до майбутньої професії, підвищувати загальну ерудицію та культурний рівень майбутніх медичних працівників.

Захід проходив у форматі інтерактивної лекції з елементами візуалізації та гейміфікації (вікторини).

Липовецька І. В. ознайомила присутніх із метою зустрічі, наголосила, що анатомічна термінологія — це не просто механічний набір латинських слів, а «жива мова», яка формувалася століттями і ввібрала у себе філософію та міфологію Стародавньої Греції та Риму.

Матеріал заходу було розділено на три логічні блоки, кожен з яких супроводжувався мультимедійною презентацією (порівняння анатомічних атласів та класичних творів мистецтва):

1. **«Опора тіла крізь призму міфів»:** Детально розібрано походження назви першого шийного хребця (*Atlas*), крижової кістки (*os sacrum*) та куприка. Студенти дізналися про метафоричний зв'язок між титаном, що тримає небо, та кісткою, яка утримує голову людини.

2. **«Міфологія м'язів та сухожилків»:** Найбільшу увагу приділили *ахілловому сухожилку* (*tendo Achillis*). Ведучі провели паралель між міфом про вразливе місце героя Троянської війни та високим травматизмом цієї структури у сучасному спорті та медицині. Також розібрали геометрію *дельтоподібного м'яза*.

3. **«Неврологія та органи чуття»:** Було розглянуто будову ока (радужка — *ірис*, названа на честь богині веселки Іриди) та структури головного мозку (гіпокамп, морфіністичні стадії сну, пов'язані з богом Морфеєм).

Для перевірки засвоєння інформації було проведено експрес-вікторину «Анатомічний квіз: Вгадай міф». Студенти активно долучилися до обговорення, демонструючи високий рівень залученості та логічного мислення. Найбільш активні учасники були відзначені символічними грамотами/бонусами до рейтингу з дисципліни.

Захід продемонстрував, що інтеграція гуманітарних знань (історії, міфології) у фундаментальні медичні дисципліни суттєво підвищує інтерес здобувачів освіти до навчання.

Використання мнемонічних прийомів (асоціацій з міфами) полегшило сприйняття складного латинського матеріалу, що підтвердили самі студенти під час фінального опитування.

Анатомічна термінологія тісно пов'язана з античною культурою. Багато назв в анатомії людини походять з давньогрецької та римської міфології. Стародавні лікарі й анатоми використовували образи богів, героїв та чудовиськ, щоб описати форму органів, їхнє розташування або «вразливі» місця людського тіла.

Найвідоміші міфологізми в анатомії:

- **Атлант (лат. *Atlas*)**
 - *Що це:* Перший шийний хребець, на якому тримається череп.
 - *Міф:* Титан Атлант (Атлас) за покарання тримав на своїх плечах увесь небесний звід. Хребець виконує аналогічну функцію, підтримуючи голову.
- **Ахіллесове сухожилля (лат. *Tendo Achillis*)**
 - *Що це:* Найбільше і найміцніше сухожилля в тілі людини.
 - *Міф:* Богиня Фетіда занурювала немовля Ахілла у священні води Стікса, тримаючи за п'яту, що зробило його вразливим лише у цьому місці.
- **Адамово яблуко (лат. *Prominentia laryngeal*)**
 - *Що це:* Виступ щитоподібного хряща гортані.
 - *Легенда:* Назва походить від біблійної легенди, згідно з якою Адам скуштував заборонений плід, і шматочок застряг у нього в горлі.
- **Вухо (анатомічні утворення *Helix* та *Tragus*)**
 - *Що це:* Завиток (зовнішній край вушної раковини) та козелок (виступ попереду слухового проходу).
 - *Походження:* Назва *helix* походить від грецького міфічного героя Гелікса (або через форму спіралі), а слово *tragus* перекладається як «козел» (через волосинки, що часто ростуть на козелку, нагадуючи цапину борідку).
- **Сідничний нерв (лат. *Nervus ischiadicus*)**
 - *Що це:* Найбільший нерв в організмі людини.
 - *Міф:* Назва походить від гори Ішіон у Давній Греції. За легендами, на ній жили міфічні істоти скіаподи — люди з величезними стопами, які використовували їх як парасольки від сонця.
- **Гіпофіз (лат. *Hypophysis*)**
 - *Що це:* Залоза внутрішньої секреції в головному мозку.
 - *Міф:* Від грецького слова *hupo* (під) і *phyo* (рости). Назва відображає підпорядковане місце залози, що керує іншими органами, подібно до того, як боги на Олімпі керували долями людей.

Міні-захід «Міфи та легенди в анатомічних назвах» — це пізнавальний інтерактив для студентів медичного коледжу. Він демонструє зв'язок між давньогрецькою

міфологією та сучасною медичною термінологією, перетворюючи сухе зазубрювання латини на захопливу подорож у світ стародавніх легенд.

Сценарій міні-заходу

Тривалість: 30–45 хвилин

Учасники: 2–3 ведучі (студенти)

Оформлення: Мультимедійна презентація з фотографіями анатомічних структур та ілюстраціями міфічних героїв.

1. Вступне слово ведучого (3 хв)

«Шановні колеги! Вивчаючи анатомію, ми щодня стикаємося з безліччю складних термінів. Нам здається, що це просто набір незрозумілих слів латиною. Проте за багатьма з них ховаються неймовірні історії, пристрасті, подвиги та трагедії давньогрецьких богів і героїв. Сьогодні ми дізнаємося, чому анатомія — це не лише наука, а й справжній міфологічний атлас людини!»

2. Основна частина: Міфи на карті тіла (25 хв)

Блок 1. Кістки та суглоби: Від титанів до атлантів

- **Ведучий 1:** Почнемо з нашої опори. Перший шийний хребець називається *Атлант (Atlas)*. У міфах могутній титан Атлант був засуджений вічно тримати на своїх плечах небесне склепіння. Уявіть метафору: наш крихітний хребець щодня тримає на собі важку «кулю» — голову!
- **Ведучий 2:** Продовжуємо тему хребта. Кінець куприка має назву *куприкова кістка* (лат. *os coccygis*), що походить від грецького *соссух* — зозуля. Чому так? Її вигнута форма нагадує дзьоб зозулі. А крижова кістка (*os sacrum*) у стародавніх римлян вважалася священною — саме її першою спалювали на жертвовному вогні.

Блок 2. М'язи: Загадки Ахілла та Краса Адоніса

- **Ведучий 1:** Найвідоміший міф в анатомії пов'язаний з *ахілловим сухожилком (tendo Achillis)*. Як свідчить легенда, мати Ахілла, богиня Фетіда, тримала його за п'яту, коли занурювала немовля у священні води Стіксу. Це зробило його невразливим, але п'ята залишилася єдиним слабким місцем.
- **Ведучий 2:** М'язи також носять "божественні" імена. Наприклад, *кравецький м'яз*. Хоча це не міфічний персонаж, його назва пов'язана з античною історією: цей найдовший м'яз тіла забезпечує позу, в якій колись сиділи кравці (схрестивши ноги). А назва *дельтоподібний м'яз* нагадує грецьку літеру «Дельта» (Δ), що схожа за формою на перевернутий трикутник.

Блок 3. Неврологія та органи чуття: Амнезія та Морфей

- **Ведучий 1:** Розглянемо будову ока. Райдужна оболонка — *ірис (iris)* — названа на честь Іриди, богині веселки. Її різнокольорові переливи нагадують барви веселкової арки. Зіниця (*pupilla*) перекладається як «лялечка» — стародавні римляни помічали там відображення самих себе у мініатюрі.
- **Ведучий 2:** У головному мозку ми маємо *гіпокамп (hippocampus)* — важливий відділ лімбічної системи, що відповідає за пам'ять. Грецькою це означає «морський коник», оскільки вчені, що вперше його препарували, побачили різочу схожість. А ось стадія глибокого сну нагадує про Морфея — бога сновидінь.

3. Інтерактивна вікторина для студентів (5–7 хв)

«Анатомічний квіз: Вгадай міф».

Ведучі ставлять запитання, слухачі дають відповіді:

1. Яку кістку в анатомії пов'язують з міфічним «покаранням» титана, що тримає небо? (Відповідь: Атлант).
2. Який термін ми використовуємо для позначення слабкого місця, пов'язаного з героєм Троянської війни? (Відповідь: Ахіллів сухожилок).
3. На честь якої давньогрецької богині кольорова оболонка ока отримала назву "ірис"? (Відповідь: Іріда — богиня веселки).

4. Висновок ведучого та підсумки (3 хв)

«Сьогодні ми переконалися, що вивчення анатомії — це не просто процес завчатування латинських назв, а справжнє занурення у багату історію людства. Коли ви наступного разу будете повторювати будову скелета або м'язової системи, згадайте наших героїв та титанів. Це значно полегшить запам'ятовування! Дякуємо за увагу!»

Анатомічний термін	Походження з міфів та легенд	Пояснення / Цікавий факт
Атлант (<i>Atlas</i>)	Титан Атлант	1-й шийний хребець, на якому тримається череп (голова) — як титан тримав небо.
Ахіллів сухожилок	Воїн Ахілл	Головне сухожилля литкового м'яза, відсутність захисту якого призвела до смерті героя.
Гіпокамп (<i>Hippocampus</i>)	Морський коник	Структура головного мозку у формі морського коника, що відповідає за перехід короткочасної пам'яті у довготривалу.
Райдужка / Ірис (<i>Iris</i>)	Богиня Іріда	Забарвлена частина ока, названа на честь богині веселки за яскраві кольори.
Сідничний нерв (<i>Nervus ischiadicus</i>)	Гора Ішіон	Назва походить від грецької назви тазової кістки. Відчуття болю тут іноді нагадує "пекельні муки".
Фавнові сходинок (<i>Striae</i>)	Бог Фавн	Смужки або лінії (наприклад, вагітних або розтяжки шкіри).
Таз (<i>Pelvis</i>)	Від грец. <i>pelvis</i> — таз, корито	Анатомічний таз, як "чаша", що нагадує міфічну чашу богів.